

Agata Jagna Wróbel¹

Pozyskiwanie orzeczeń sądów powszechnych i administracyjnych w trybie ustawy o dostępie do informacji publicznej

Słowa kluczowe: informacja publiczna, dostęp do informacji, wyrok sądowy, ochrona prywatności, anonimizacja danych, informacja przetworzona

Keywords: public information, access to information, court judgment, privacy protection, data anonymization, processed information

Streszczenie

Celem niniejszego artykułu jest zbadanie, czy nowelizacja ustawy o dostępie do informacji publicznej z 7 listopada 2014 r., uznająca wprost treści wyroków sądowych za informacje publiczne, wpisuje się w dotychczasową linię orzeczniczą oraz poglądy doktryny. Jednocześnie artykuł stanowi zaproszenie do dyskusji, w jakich okolicznościach oraz w jakiej formie dopuszczalna jest odmowa udostępnienia wyroku sądowego, zwłaszcza przez wzgląd na ochronę prywatności osób fizycznych lub w przypadku żądania informacji przetworzonej. Wspomniane rozważania są prowadzone przy zastosowaniu metody dogmatyczno-prawnej i opisowej.

Kluczowym założeniem artykułu jest stwierdzenie, że treści wyroków sądowych stanowią prostą (nieprzetworzoną) informację publiczną. Dostęp do informacji publicznej nie jest jednak prawem absolutnym, *ergo* podlega ograniczeniom, spośród których Autorka szczególną uwagę poświęca ochronie prywatności.

¹ Autorka jest doktorantką w Katedrze Prawa Konstytucyjnego Wydziału Prawa, Administracji i Ekonomii Uniwersytetu Wrocławskiego. E-mail: agata.wrobel@prawo.uni.wroc.pl.

Wreszcie, trzeba zauważyć, że w pewnych przypadkach nawet anonimizacja treści orzeczenia lub odmowa jego udostępnienia może w istocie czynić ochronę prywatności jedynie iluzoryczną. Pożądane jest zatem doprecyzowanie przez ustawodawcę lub orzecznictwo procedury udostępniania treści wyroków sądów.

Summary

Obtaining judgments of common and administrative courts under the law on access to public information

The purpose of this article is to examine, whether the amendment to the law on access to public information, dated on November 7th, 2014, directly recognizing the content of judgments for public information, is in accordance with the existing line of case law and views of doctrine. At the same time the article is an invitation to discussion under what circumstances and in what form a refusal to provide the court judgment is allowed, especially for the sake of protection of privacy of individuals or in the case of request for processed information. This research is conducted with the use of legal dogmatic and descriptive method.

The key assumption of this article is to state that the content of judgments is an example of simple (unprocessed) public information. Access to public information is not an absolute right, *ergo* it is subject to restrictions, among which the Author devotes special attention to the protection of privacy.

Finally, it should be noted that in some cases, even anonymization of content of the judgment or refusal to make it available may in fact make the protection of privacy only illusory. It is therefore desirable to clarify by the legislator or case law the procedure for access to content of court judgments.

✱

W praktyce zdarza się, że orzeczeniem sądu jest zainteresowana osoba spoza grona stron czy uczestników postępowania. Wówczas prawną furtkę do pozyskania wyroku stanowią przepisy ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej² (dalej: u.d.i.p.), zwłaszcza że postępowanie w trybie niniejszej ustawy jest odformalizowane, złożony wniosek

² Ustawa z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (t.j. Dz.U. 2014, poz. 782 ze zm.).

nie wymaga wykazania interesu prawnego lub faktycznego i co do zasady nie podlega opłatom, a co za tym idzie – pozyskanie wyroku nie powinno powodować trudności. Mimo to sądy nierzadko odmawiały udostępnienia orzeczenia, poddając w wątpliwość, czy treść wyroków sądowych można traktować jako informację publiczną lub podnosząc, że jest to informacja przetworzona, a zatem można ją uzyskać jedynie w takim zakresie, w jakim jest to szczególnie istotne dla interesu publicznego. Te wątpliwości powinna rozwiązać nowelizacja u.d.i.p. z 7 listopada 2014 r.³ – w aktualnym stanie prawnym ustawa stanowi wprost, że za informację publiczną należy uznać treści orzeczeń sądów powszechnych, Sądu Najwyższego, sądów administracyjnych, sądów wojskowych, Trybunału Konstytucyjnego i Trybunału Stanu. Niniejszą zmianę trzeba ocenić pozytywnie, ponieważ stanowi ona potwierdzenie od dawna dominującego w doktrynie i orzecznictwie poglądu, a także wzmacnia pozycję wnioskodawcy zainteresowanego pozyskaniem wyroku. Niemniej w żadnym wypadku nie należy jej rozumieć w ten sposób, że sądy mają obowiązek niejako z automatu udostępnić wyrok wnioskodawcy. O ile bowiem nowelizacja rozstrzyga problem, czy treść wyroków sądowych należy uznać za informację publiczną, o tyle pozostaje pytanie, w jaki sposób należy tę informację udostępniać, nie naruszając przy tym prywatności stron, uczestników lub innych osób zaangażowanych w postępowanie, a także w jakich wypadkach organ obowiązany może wydać decyzję o odmowie udostępnienia wyroku.

I.

Kierowane do sądów wnioski o udostępnienie informacji publicznej co do zasady dotyczą dwóch kwestii: po pierwsze, funkcjonowania i organizacji sądów oraz ich majątku i kadr, a po drugie – wykładni przepisów prawa, dokonywanej w konkretnych orzeczeniach czy uchwałach⁴. O ile nie ulega

³ Ustawa z dnia 7 listopada 2014 r. o ułatwieniu wykonywania działalności gospodarczej (Dz.U. poz. 662). Nowelizacja u.d.i.p. nastąpiła na mocy art. 13 tejże ustawy.

⁴ J. Drachal, *Dostęp do informacji publicznej w praktyce wydziałów informacji sądowej sądów administracyjnych*, [w:] *Dostęp do informacji publicznej – rozwój czy stagnacja: Materiały z konferencji zorganizowanej 6 czerwca 2006 r. w Warszawie*, Warszawa 2008, s. 79.

wątpliwości, że pierwszy rodzaj informacji to informacje publiczne⁵, o tyle rodzi się pytanie, na ile szczegółowych danych może żądać wnioskodawca. Nie wchodząc w dalsze rozważania wypada wspomnieć, że w świetle orzecznictwa sądów administracyjnych za informację publiczną należy uznać dane dotyczące wieku⁶ i miejsca zamieszkania sędziego⁷, a także informacje o wynagrodzeniu⁸. Z kolei oświadczenia majątkowe sędziów stanowią tajemnicę prawnie chronioną, a wobec tego nie mogą być udostępnione⁹.

Przechodząc do drugiego rodzaju wnioskowanych informacji, a zatem żądania udostępnienia treści wyroku sądowego, trzeba na wstępie zauważyć, że do czasu nowelizacji u.d.i.p. z 7 listopada 2014 r. niniejsza kwestia nie była jednoznacznie rozstrzygnięta. W praktyce sądy odmawiały udostępnienia orzeczenia, przyjmując, że informacja publiczna to informacja wyłącznie o sprawach odnoszących się do pewnej zbiorowości¹⁰. Zgodnie z tym podejściem informacja ma wymiar ponadjednostkowy i nie każdy dokument wytworzony przez władze publiczne zawiera w swojej treści informacje publiczne. Wówczas informacją publiczną byłyby dane na temat ilości spraw rozpatrywanych w danym sądzie (wydziale), stopnia przewlekłości tych spraw, ilości wydanych wyroków, ale już nie treść wyroku sądowego w sprawach, w których stronami są osoby prywatne. To podejście należało jednak odrzucić jako zbyt wąskie¹¹. O tym, czy sąd przeprowadził analizę sprawy w sposób rzetelny i prawidłowy oraz jakich argumentów użył dla poparcia swojej tezy, można się dowiedzieć dopiero po zapoznaniu się z uzasad-

⁵ Art. 6 ust. 1 pkt. 2 u.d.i.p.

⁶ Wśród licznych orzeczeń: wyrok NSA z dnia 5 marca 2013 r., I OSK 2872/12, Centralna Baza Orzeczeń Sądów Administracyjnych; odmiennie: wyrok WSA w Opolu z dnia 2 grudnia 2014 r., II SAB/Op 67/14, niepubl.

⁷ Wyrok WSA w Gorzowie Wielopolskim z dnia 17 września 2014 r., II SAB/Go 72/14, niepubl.; wyroki WSA w Warszawie z dnia 4 grudnia 2014 r., II SAB/Wa 606/14 oraz II SAB/Wa 589/14, niepubl.

⁸ Wyrok WSA w Gdańsku z dnia 22 maja 2013 r., II SA/Gd 191/13, Centralna Baza Orzeczeń Sądów Administracyjnych.

⁹ Wyrok WSA w Warszawie z dnia 29 sierpnia 2014 r., II SA/Wa 617/14, Centralna Baza Orzeczeń Sądów Administracyjnych.

¹⁰ M. Jaśkowska, *Dostęp do informacji przetworzonej*, [w:] *Sądownictwo administracyjne gwarantem wolności i praw obywatelskich 1980–2005*, red. J. Góral, R. Hauser, J. Trzeciński, Warszawa 2005, s. 223.

¹¹ *Ibidem*.

nieniem wyroku. Zapewnienie dostępu do informacji publicznej ma służyć realizacji zasady jawności i społecznej kontroli działalności władz publicznych. Cel ten nie zostanie osiągnięty, jeśli osoba zainteresowana praktycznym funkcjonowaniem sądu otrzyma jedynie dane liczbowe.

Z kolei do czasu nowelizacji u.d.i.p. z 16 września 2011 r.¹² możliwe było drugie podejście, które opierało się na wykładni funkcjonalnej prawa dostępu do informacji publicznej. W świetle tego rozumowania wyroki zawierały wprawdzie informacje publiczne, jednak nie mogły zostać udostępnione, jeżeli wnioskodawca kierował się li tylko realizacją celów zawodowych czy komercyjnych. Celem prawa dostępu do informacji publicznej jest zapewnienie jawności i przejrzystości życia publicznego w taki sposób, aby społeczeństwo mogło w oparciu o pozyskane informacje podejmować świadome decyzje i realnie uczestniczyć w życiu państwa. Prawo dostępu do informacji „nie było nigdy gwarantem ochrony jednostkowych (niejako prywatnych) interesów obywateli i innych podmiotów prawa, lecz wiązało się zawsze z tzw. interesem ogólnym – dobrem publicznym, jakim jest prawo do przejrzystego państwa, jego struktur, jawności administracji i innych organów w zakresie nieobjętym tajemnicami chronionymi ustawowo”¹³. Istotnie, również w pierwotnym projekcie u.d.i.p. wyraźnie podkreślano polityczny charakter tego prawa¹⁴.

To podejście straciło jednak na aktualności, kiedy ustawą z 16 września 2011 r. o zmianie u.d.i.p. ustawodawca, dostrzegając nie tylko niebudzący wątpliwości polityczny charakter prawa dostępu do informacji, ale również jego wymiar majątkowy, uregulował ponowne wykorzystanie informacji publicznej w celach komercyjnych lub niekomercyjnych, innych niż jej pierwotny, publiczny cel wykorzystania¹⁵. Trzeba bowiem zauważyć, że informacja może mieć również wartość majątkową i stać się towarem.

¹² Ustawa z dnia 16 września 2011 r. o zmianie u.d.i.p. i niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 204, poz. 1195).

¹³ J. Drachal, *Prawo do informacji publicznej w świetle wykładni funkcjonalnej*, [w:] *Sądownictwo administracyjne gwarantem...*, s. 146 i n.

¹⁴ Druk sejmowy nr 2094 z 30 czerwca 2000 r.; [http://orka.sejm.gov.pl/RejestrD.nsf/wgdruk/2094/\\$file/2094.pdf](http://orka.sejm.gov.pl/RejestrD.nsf/wgdruk/2094/$file/2094.pdf) (10.05.2015).

¹⁵ Ponowne wykorzystanie informacji publicznej w celach komercyjnych lub niekomercyjnych, innych niż jej pierwotny publiczny cel wykorzystywania, dla którego informacja została wytworzona, odbywa się na zasadach określonych w rozdziale 2a u.d.i.p.

Nadto warto wskazać, że już samo udostępnienie prostej informacji publicznej, niezależnie od tego, w jaki sposób wnioskodawca zamierza ją następnie wykorzystać, leży w interesie ogólnym – prowadzi do zwiększenia transparentności życia publicznego oraz umacnia zaufanie obywateli do państwa. Każda nieuzasadniona prawnie odmowa udzielenia informacji może rodzić obawy, że organy państwa zamierzają coś ukryć. Nie można natomiast wymagać od jednostki, aby każdą prostą informację publiczną wykorzystała w taki sposób, który przyczyni się do wzrostu dobrobytu społecznego (wspólnego). Doprowadziłoby to do sytuacji, w której dostęp do informacji byłby prawem *de facto* przysługującym jedynie nielicznej grupie osób, która w rzeczywistości ma realny wpływ na spowodowanie zmian w tworzeniu lub stosowaniu prawa, co jest sprzeczne z literalną treścią art. 1 ust. 1 u.d.i.p., zgodnie z którą prawo dostępu do informacji publicznej przysługuje każdemu. Na marginesie należy odnotować, że powyższa kwestia inaczej przedstawia się w odniesieniu do informacji publicznej przetworzonej, której udzielenie jest możliwe jedynie w takim zakresie, w jakim jest to szczególnie istotne dla interesu publicznego.

Wreszcie, ustawą z 7 listopada 2014 r. ustawodawca dodał tiret trzecie do art. 6 u.d.i.p. ust. 1 w pkt 4 lit. a. Zgodnie z aktualnym brzmieniem przepisu w odnośnym zakresie: „udostępnieniu podlega informacja publiczna, w szczególności o [...] danych publicznych, w tym: a) treść i postać dokumentów urzędowych, w szczególności: [...] treść orzeczeń sądów powszechnych, Sądu Najwyższego, sądów administracyjnych, sądów wojskowych, Trybunału Konstytucyjnego i Trybunału Stanu”. Celem niniejszej nowelizacji było wyeliminowanie wątpliwości co do tego, czy treść wyroków sądowych należy uznać za informację publiczną, a poprzez to „zwiększenie dostępu do orzeczeń sądowych”¹⁶. Zdaniem autorów projektu „dostępność orzeczeń przyczyni się do zapewnienia transparentności działania sądów i trybunałów, pozytywnie wpłynie na merytoryczny poziom wydawanych przez nie rozstrzygnięć, a także na poprawę stanu świadomości prawnej i pewność obrotu prawnego”¹⁷.

¹⁶ Druk sejmowy nr 2606 z 7 lipca 2014 r. – Rządowy projekt ustawy o ułatwieniu wykonywania działalności gospodarczej; <http://orka.sejm.gov.pl/Druki7ka.nsf/0/3BEB50D-020474D11C1257D150043EEBD/%24File/2606.pdf> (10.05.2015).

¹⁷ Ibidem.

Niniejsza zmiana czyni zadość pojawiającym się od początku obowiązywania u.d.i.p. wnioskowi *de lege ferenda* odnośnie wprowadzenia do ustawy precyzyjnej i wyczerpującej definicji informacji publicznej. Warto jednak zwrócić uwagę, że ustawodawca, mając na względzie, że w demokratycznym państwie prawnym to jawność powinna być regułą, a tajemnica wyjątkiem¹⁸, celowo sformułował definicję informacji publicznej w sposób nieostry, który pozwala na objęcie zakresem jak najszerszego katalogu spraw¹⁹. Stąd szczególne znaczenie pojęcia „informacja publiczna” było i jest wypracowywane *ad casum* przez orzecznictwo i doktrynę.

Jeszcze przed nowelizacją u.d.i.p. Naczelny Sąd Administracyjny orzekł, że treści wyroków sądowych należy traktować jako informację publiczną. Zgodnie z wyrokiem z dnia 21 sierpnia 2013 r. (I OSK 754/13) „zarówno z samej istoty tego dokumentu, jak i jego zawartości, orzeczenia sądowe niewątpliwie należą do tego katalogu [informacji publicznych – AJW]. Poza tym orzeczenia te nigdy nie ulegają dezaktualizacji w sensie charakteru dokumentu i zawartych w nich informacji, bo są zawsze dokumentem urzędowym w rozumieniu art. 6 ust. 1 pkt 4 lit. a tiret pierwsze omawianej ustawy [...]. Orzeczenie sądu będące wyrazem działalności orzeczniczej sądu, a więc organu władzy publicznej w rozumieniu art. 4 ust. 1 pkt 1 cytowanej ustawy, zawsze stanowi informację publiczną”²⁰.

Reasumując, wyroki sądowe stanowią informację publiczną, a jako takie, na podstawie art. 6 ust. 1 pkt 4 lit. a tiret trzecie u.d.i.p., podlegają udostępnieniu na zasadach określonych w tej ustawie. Zasadność udostępniania wyroków sądowych jako prostych informacji publicznych wzmacnia fakt, że ustawodawca nie uzależnia udzielenia informacji publicznej od zamiaru wykorzystania jej w interesie ogólnym, ale dopuszcza również ponowne wykorzystanie informacji w celach komercyjnych lub niekomercyjnych, innych niż pierwotny, publiczny cel, dla którego informacja została wytworzona.

¹⁸ T. Górczyńska, *Geneza i rozwój prawa do informacji*, [w:] *Prawo informacji. Prawo do informacji*, red. W. Góralczyk Jun., Warszawa 2006, s. 11.

¹⁹ P. Szustakiewicz, *Dostęp do informacji na podstawie ustawy o dostępie do informacji publicznej*, [w:] *Obywatelskie prawo do informacji*, red. T. Gardocka Warszawa 2008, s. 20.

²⁰ Wyrok NSA z dnia 21 sierpnia 2013 r., I OSK 754/13, Centralna Baza Orzeczeń Sądów Administracyjnych.

Niemniej trzeba odnotować, że wyraźne uznanie treści wyroków sądowych za informację publiczną nie oznacza automatycznie, że każdy żądany wyrok zostanie wydany wnioskodawcy. Ustawodawca ogranicza bowiem możliwość udostępnienia informacji publicznej ze względu na pewne wartości – w sytuacji kolizji niniejszych wartości z prawem dostępu do informacji organ zobowiązany powinien każdorazowo rozważyć, czy możliwe jest udzielenie informacji bez uszczerbku dla chronionych dóbr. Jeżeli w danej sytuacji sprzeczne interesy są nie do pogodzenia, organ powinien wydać decyzję o odmowie udzielenia informacji publicznej wraz z uzasadnieniem.

II.

Prawo dostępu do informacji nie jest prawem absolutnym i może być ograniczane przez wzgląd na ochronę innych wartości²¹. Niemniej, odmowa udzielenia informacji publicznej jest uzasadniona jedynie wtedy, gdy przepisy prawa *expressis verbis* tak stanowią, a wszelkie wyjątki należy interpretować ściśle. Zgodnie z art. 5 u.d.i.p., prawo do informacji podlega ograniczeniu ze względu na ochronę informacji niejawnych, tajemnice ustawowo chronione, prawo do prywatności i tajemnicę przedsiębiorcy. Dalsza analiza obejmie jedynie ochronę prywatności osób fizycznych, która powinna być inicjowana przez podmiot zobowiązany do udostępnienia informacji z urzędu²².

Należy wskazać, że w sytuacji, gdy orzeczenie sądowe dotyczy danej, konkretnej jednostki i jednocześnie odnosi się do jej sfery osobistej lub rodzinnej, ochrona prywatności będzie co do zasady zmierzać do utajnienia tych danych, za pomocą których możliwe jest zindywidualizowanie osoby fizycznej w „sposób, który mógłby stanowić naruszenie jej prywatności”²³.

W tym miejscu zasadne jest ustalenie relacji pomiędzy ochroną danych osobowych a ochroną prywatności z art. 5 ust. 2 u.d.i.p. Trzeba podzielić pogląd, że ochrona danych osobowych wywodzi się bezpośrednio z ta-

²¹ T. Górczyńska, *Prawo do informacji i zasada jawności administracyjnej*, Kraków 1999, s. 319.

²² M. Jabłoński, *Udostępnienie informacji publicznej w formie wglądu do dokumentu*, Wrocław 2013, s. 134.

²³ *Ibidem*, s. 135.

kich dóbr osobistych jak ludzka godność czy właśnie prawo do prywatności²⁴. Podczas gdy Naczelny Sąd Administracyjny wprost uznaje, że „dane osobowe, takie jak imię, nazwisko, wiek, wykonywany zawód, stanowią sferę prywatności, o jakiej mowa w art. 5 ust. 2 ustawy o dostępie do informacji publicznej”²⁵, to w opinii Sądu Najwyższego prawo do prywatności łączy się w szczególności ze sferą osobistą i rodzinną danej osoby, a co za tym idzie „nie znaczy to, by każda informacja dotycząca określonej osoby była informacją z dziedziny jej życia osobistego. Reżim ochrony prawa do prywatności i reżim ochrony danych osobowych są wobec siebie niezależne”²⁶. Ocena, czy udostępnienie danych osobowych narusza prawo jednostki do prywatności powinna być zatem dokonywana „jedynie na tle konkretnych okoliczności danej sprawy”²⁷.

Dalej należy zatem rozważyć sytuację, w której żądana informacja publiczna zawiera wprawdzie dane osobowe, jednak nie odnoszą się one do sfery prywatnej, *ergo* nie korzystają z ochrony przewidzianej w art. 5 ust. 2 u.d.i.p. Naczelny Sąd Administracyjny wskazał, że „obie ustawy [ustawa o ochronie danych osobowych i u.d.i.p. – przyp. AJW] stanowią równorzędne akty prawne i w każdej sprawie konieczne staje się wyważenie możliwości realizacji prawa do informacji publicznej w sytuacji, gdy w tej informacji zawarte są jednocześnie dane osobowe. Z przepisów wymienionych ustaw nie można wyprowadzić generalnego zakazu udostępnienia informacji publicznej, w treści której figurują określone dane osobowe. Jednocześnie brak też takiej regulacji, która byłaby podstawą legalizującą co do zasady uzyskanie dostępu do danych osobowych w ramach realizowanego prawa do informacji publicznej”²⁸. Mamy tutaj do czynienia z kolizją praw – z jednej strony w świetle ustawy o ochronie danych osobowych „każdy ma prawo do ochrony dotyczących go da-

²⁴ Wyrok SN z dnia 15 lutego 2008 r., I CSK 358/07, OSNC 2009, nr 4, poz. 63; por. wyrok TK z dnia 19 lutego 2002 r., U 3/01, OTK ZU nr 1/A/2002, poz. 3; wyrok TK z dnia 12 listopada 2002 r., SK 40/01, OTK ZU nr 6/A/2002, poz. 81.

²⁵ Wyrok NSA z dnia 13 stycznia 2011 r., I OSK 440/10, Centralna Baza Orzeczeń Sądów Administracyjnych.

²⁶ Wyrok SN z dnia 8 listopada 2012 r., I CSK 190/12, Baza Orzeczeń Sądu Najwyższego.

²⁷ Ibidem.

²⁸ Wyrok NSA z dnia 5 marca 2013 r., I OSK 2872/12, Centralna Baza Orzeczeń Sądów Administracyjnych.

nych osobowych”²⁹; z drugiej, na podstawie u.d.i.p. „każdemu przysługuje, z zastrzeżeniem art. 5, prawo dostępu do informacji publicznej”³⁰. Kolidującą tę rozstrzygnął Naczelny Sąd Administracyjny, przyznając prymat ochronie danych osobowych³¹.

Nadto zgodnie z art. 23 ust. 1 pkt. 4 ustawy o ochronie danych osobowych „przetwarzanie danych jest dopuszczalne, gdy jest to niezbędne do wykonania określonych prawem zadań realizowanych dla dobra publicznego”³². Takim zadaniem będzie między innymi udostępnianie informacji publicznych. Stąd kluczowego znaczenia nabiera przesłanka niezbędności – na tle okoliczności konkretnej sprawy należy rozważyć, czy przetworzenie (udostępnienie) danych osobowych jest rzeczywiście konieczne. Jeżeli zadanie publiczne, jakim jest obowiązek udzielenia informacji publicznej, może zostać prawidłowo wykonane bez udostępniania danych osobowych, a zatem ich przetworzenie nie jest niezbędne, to wystarczające okaże się zanonimizowanie danych osobowych stron, uczestników lub innych osób zaangażowanych w postępowanie poprzez ich wykreślenie lub zaciemnienie. Udostępnienie treści wyroku jako informacji publicznej jest bowiem dopuszczalne, ale jedynie „w sposób nienaruszający wskazanych dóbr chronionych. Służy temu m.in. [...] tzw. anonimizacja danych wrażliwych”³³. Jest to rozwiązanie, które odpowiednio chroni dane osobowe stron, uczestników lub innych osób zaangażowanych w postępowanie w przypadku, gdy wnioskodawca zwraca się o udostępnienie wszystkich wyroków z danego okresu lub dotyczących konkretnej materii (zbiór orzeczeń).

Możliwe jednak, że nawet w przypadku, gdy sąd usunie z wyroku podstawowe dane osobowe, to szczególne atrybuty strony lub uczestnika postępowania, a także okoliczności sprawy nadal pozwalają na identyfi-

²⁹ Art. 1 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (t.j. Dz.U. 2015, poz. 2135 ze zm.), dalej jako: u.o.d.o.

³⁰ Art. 2 u.d.i.p.

³¹ Wyrok NSA z dnia 13 stycznia 2011 r., I OSK 440/10, Centralna Baza Orzeczeń Sądów Administracyjnych.

³² Art. 23 ust. 1 pkt 4 u.o.d.o.

³³ Wyrok NSA z dnia 11 stycznia 2013 r., I OSK 2267/12, Centralna Baza Orzeczeń Sądów Administracyjnych; wyrok NSA z dnia 9 sierpnia 2011 r., I OSK 976/11, Centralna Baza Orzeczeń Sądów Administracyjnych.

kację stron lub uczestników postępowania. Wówczas stronom i uczestnikom postępowania przysługuje ochrona na podstawie art. 5 ust. 2 u.d.i.p.³⁴ Należy bowiem wskazać, że prywatność jest pojęciem zakreślowo znacznie szerszym niż ochrona danych osobowych. W takim wypadku sąd powinien odmówić udostępnienia wyroku. Opisana sytuacja może dotyczyć niektórych spraw cywilnych, m.in. spraw o rozwód lub separację czy ze stosunków między rodzicami a dziećmi, które praktycznie całościowo dotyczą prywatnej, rodzinnej, a nawet intymnej sfery jednostek.

Powyższe nabiera znaczenia również przy orzeczeniach w sprawach karnych. Warto zwrócić uwagę, że podanie wyroku do publicznej wiadomości stanowi środek karny, którego wymierzenie jest fakultatywne i leży w gestii sądu orzekającego. Zgodnie z art. 43b ustawy z 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny³⁵ (dalej: k.k.) „sąd może orzec podanie wyroku do publicznej wiadomości w określony sposób, jeżeli uzna to za celowe, w szczególności ze względu na społeczne oddziaływanie skazania, o ile nie narusza to interesu pokrzywdzonego”. W sytuacji, gdy powyższy przepis nie został zastosowany, organ zobowiązany do udzielenia informacji powinien mieć na uwadze, że „jeżeli w sprawie nie orzeczono kary dodatkowej w postaci przekazania wyroku do publicznej wiadomości, osoba w nim wskazana i jej dane osobowe chronione są przepisami ustawy o ochronie danych osobowych [...] Adresat wniosku o udostępnienie wyroku sądu winien rozważyć zatem indywidualnie w każdej sprawie, czy charakter przypisanego skazanemu czynu, okoliczności i czas jego popełnienia, nawet po usunięciu imienia i nazwiska osoby skazanej, nie pozwalają na identyfikację”³⁶. Jeżeli identyfikacja wciąż jest możliwa, organ zobowiązany, w oparciu o art. 16 ust. 1 u.d.i.p., powinien wydać decyzję o odmowie udzielenia informacji publicznej wraz z uzasadnieniem.

³⁴ S. Durczak-Żochowska, *Udostępnienie wyroku nakazowego oraz nakazu karnego w świetle ustawy o dostępie do informacji publicznej oraz k.p.k. – uwagi na tle orzecznictwa sądów administracyjnych i powszechnych*, „Zeszyty Naukowe Sądownictwa Administracyjnego” 2013, nr 3 (48), s. 142.

³⁵ Dz.U. Nr 88, poz. 553 ze zm.

³⁶ Wyrok NSA z dnia 11 sierpnia 2011 r., I OSK 933/11, Centralna Baza Orzeczeń Sądów Administracyjnych.

III.

Niemniej ochrona życia prywatnego, przewidziana w art. 5 ust. 2 u.d.i.p., nie przysługuje osobom pełniącym funkcje publiczne, a także osobom fizycznym, które „zrezygnowały” z przysługującego im prawa.

Definicję pierwszej kategorii osób, tj. osób pełniących funkcje publiczne, przewiduje art. 115 § 19 k.k., zgodnie z którym „osobą pełniącą funkcję publiczną jest funkcjonariusz publiczny, członek organu samorządowego, osoba zatrudniona w jednostce organizacyjnej dysponującej środkami publicznymi, chyba że wykonuje wyłącznie czynności usługowe, a także inna osoba, której uprawnienia i obowiązki w zakresie działalności publicznej są określone lub uznane przez ustawę lub wiążącą Rzeczpospolitą Polską umowę międzynarodową”. Trzeba również odnotować, że ustawodawca wyraźnie ograniczył możliwość udostępniania informacji ze sfery prywatności osób pełniących funkcje publiczne do tych, które mają „związek z pełnieniem tych funkcji, w tym o warunkach powierzenia i wykonywania funkcji”³⁷.

W praktyce określenie kręgu osób pełniących funkcje publiczne może powodować pewne trudności interpretacyjne. W wyroku z dnia 25 kwietnia 2014 r. (I OSK 2499/13) Naczelny Sąd Administracyjny orzekł, że za takie osoby nie można uznać ekspertów, z którymi orany państwa zawarły umowę na sporządzenie pewnych ekspertyz lub opinii. Sprawa dotyczyła udostępnienia kserokopii umów oraz danych osobowych specjalistów z dziedzin prawa i ekonomii, którym Kancelaria Prezydenta zleciła wykonanie opinii i ekspertyz w zakresie zmian w systemie emerytalnym OFE. Wnioskodawca wskazał, że w świetle zasady jawności, w szczególności finansów publicznych, każdy ma prawo uzyskać informację, kto otrzymał publiczne pieniądze. Naczelny Sąd Administracyjny podzielił jednak argumentację Kancelarii Prezydenta, zgodnie z którą eksperci pełnili jedynie funkcję opiniotwórczą i nie uczestniczyli w procesie decyzyjnym, a co za tym idzie, nie wykonywali funkcji publicznych. Zdaniem Naczelnego Sądu Administracyjnego osobom tym przysługuje pełny zakres ochrony prywatności na podstawie art. 5 ust. 2 u.d.i.p., bowiem „związek z pełnieniem funkcji publicznych to związek wyrażający

³⁷ Art. 5 ust. 2 zd. 2 u.d.i.p.

się w realnym i skonkretyzowanym, a nie jedynie hipotetycznym wpływie na procesy decyzyjne dotyczące sytuacji prawnych innych podmiotów³⁸. Warto jednak zauważyć, że treść sporządzonych opinii w żadnym stopniu nie odnosiła się do sfery osobistej czy rodzinnej ekspertów. Nadto nie ma obowiązku kontraktowania z organami państwa, a każda osoba, która decyduje się na zawarcie takiej umowy, zwłaszcza dotyczącej istotnych z punktu widzenia obywateli spraw, powinna liczyć się z tym, że jej nazwisko może stać się przedmiotem powszechnego, uzasadnionego zainteresowania. Mając na względzie powyższe, należy uznać za dyskusyjne, czy rzeczywiście udostępnienie imion i nazwisk ekspertów stanowiłoby ingerencję w ich sferę prywatności.

Co się zaś tyczy drugiej kategorii osób, co do których wyłączona została ochrona przewidziana w art. 5 ust. 2 u.d.i.p., to trzeba zauważyć, że należą do niej osoby powszechnie znane (politycy, aktorzy, muzycy etc.), które rozpoczynając działalność „zrezygnowały” ze swojej prywatności, ponieważ muszą godzić się z tym, że wystawiają swoje działania na szeroką publiczną kontrolę i krytykę³⁹. Nie ulega wątpliwości, że ingerencja w sferę prywatności osób publicznych jest w większym stopniu społecznie akceptowalna i znajduje szersze uzasadnienie niż taka sama lub podobna ingerencja w sferę prywatności „przeciętnych obywateli”. Teza ta została potwierdzona w orzecznictwie Europejskiego Trybunału Praw Człowieka⁴⁰ i Trybunału Konstytucyjnego⁴¹, które wyjaśniły, że każdorazowe ograniczenie prywatności osób publicznych musi być uzasadnione koniecznością zainicjowania i prowadzenia dyskusji na tematy istotne z punktu widzenia demokratycznego społeczeństwa lub ochronę innych wartości.

³⁸ Wyrok NSA z dnia 25 kwietnia 2014, I OSK 2499/13, Centralna Baza Orzeczeń Sądów Administracyjnych.

³⁹ *Czy osoba publiczna ma życie prywatne? Tammer przeciwko Estonii*, wyrok ETPCz z dnia 6 lutego 2001 r., skarga nr 41205/98, wyrok opublikowany w ECHR-I, [w:] I.C. Kamiński, *Swoboda wypowiedzi w orzeczeniach Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w Strasburgu*, Kraków 2006, s. 200.

⁴⁰ *Oberschlick v. Austria*, orzeczenie ETPCz z dnia 1 lipca 1997 r., skarga nr 20834/92, wyrok opublikowany w Reports 1997-IV.

⁴¹ Wyrok TK z dnia 21 października 1998 r., K 24/98, OTK ZU nr 6/1998, poz. 97.

IV.

Kolejny praktyczny problem w związku z pozyskiwaniem orzeczeń sądowych pojawia się wówczas, gdy zainteresowany składa wniosek o udostępnienie treści wyroku, w którym to wniosku wskazuje strony lub uczestników postępowania z imienia i nazwiska (nazwy) lub podaje sygnaturę sprawy. W takiej sytuacji podmiot zobowiązany do udostępnienia informacji może nabrać podejrzeń, że wnioskodawcy nie interesuje li tylko tok rozumowania i linia orzecznicza sądu, ale raczej chce pozyskać informacje na temat danej, konkretnej osoby, co oznacza, że nie jest zainteresowany informacją publiczną, a informacją ze sfery życia prywatnego danej osoby. Nawet jeśli wnioskodawca otrzyma zanonimizowany wyrok, to doskonale wie, kogo on dotyczy, ponieważ sam wskazał jego strony we wniosku. Wówczas nawet anonimizacja danych nie zapewnia skutecznej ochrony prywatności, a w rzeczywistości czyni ją wyłącznie iluzoryczną. W uchwale Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 9 grudnia 2013 r. (I OPS 7/13) podkreślono, że „w aktach sądowych i aktach postępowań przygotowawczych znajduje się szereg dokumentów i informacji, które udostępnione, nawet po uniemożliwieniu zapoznania się wnioskodawcy z danymi osobowymi, mogą zagrozić naruszeniem praw strony do ochrony jej godności, prawa do prywatności i dobrego imienia⁴², a tymczasem celem u.d.i.p. „ponad wszelką wątpliwość nie było narażenie obywateli na utratę prywatności i poddanie ich działań i zachowań osądowi „każdego” kto zechce zapoznać się z aktami sprawy, w której występowali jako strona czy uczestnik postępowania⁴³. Dalej, warto zwrócić uwagę, że nawet jeśli organ zobowiązany, przez wzgląd na ochronę prywatności strony lub uczestnika postępowania, wyda decyzję o odmowie udostępnienia informacji, to już sama taka decyzja stanowi pewną informację. Przykładowo, jeśli wnioskodawca zażąda udostępnienia wszystkich wyroków karnych wydanych przeciwko określonej z imienia i nazwiska osobie, a organ odmówi ich udostępnienia, to wnioskodawca uzyskuje informację, że przeciwko danej osobie było prowadzone postępowanie. Taki stan rzeczy pozostaje w sprzeczności z ustawą z dnia 24 maja 2000 r. o Krajowym Rejestrze

⁴² Uchwała NSA z dnia 9 grudnia 2013 r., I OPS 7/13, Centralna Baza Orzeczeń Sądów Administracyjnych.

⁴³ Ibidem.

Karnym⁴⁴, w świetle której prawo do uzyskania informacji o osobach, których dane osobowe zgromadzone zostały w Rejestrze, przysługuje enumeratywnie wskazanym w art. 6 ustawy podmiotom, a także każdemu, jednak jedynie we własnej sprawie. Innymi słowy, poza podmiotami wskazanymi w art. 6, każdy może zasięgnąć informacji wyłącznie w zakresie danych dotyczących bezpośrednio jego, ale już nie innej osoby.

Mając powyższe na uwadze, należy stwierdzić, że jeżeli intencją racjonalnego ustawodawcy był brak powszechnego, nieograniczonego dostępu do informacji o osobach, których dane zostały zgromadzone w Rejestrze, to powstaje luka prawna w sytuacji, gdy wnioskodawca ma możliwość pozyskania niniejszych informacji w trybie u.d.i.p. Trzeba bowiem podkreślić, że w takim przypadku nawet decyzja o odmowie udostępnienia treści wyroku nie zapewnia skutecznej i wystarczającej ochrony osobom, których dane osobowe i informacje ze sfery życia prywatnego są weń zawarte. Podmioty zobowiązane do udzielenia informacji stają przed dylematem, jak postąpić w opisywanej sytuacji. Nie ulega zatem wątpliwości, że konieczne jest wypracowanie przez ustawodawcę i orzecznictwo właściwych rozwiązań w tym zakresie.

V.

Wspomniany wcześniej obowiązek anonimizacji orzeczeń ze względu na ochronę prywatności stron i uczestników postępowania rodzi wątpliwości, czy w przypadku wniosku o udostępnienie treści wyroku mamy do czynienia z żądaniem udzielenia informacji prostej czy przetworzonej, której pozyskanie jest możliwe jedynie w takim zakresie, w jakim jest to szczególnie istotne dla interesu publicznego.

Informacja prosta to taka, która w chwili złożenia wniosku jest gotowa do udostępnienia i nie wymaga dodatkowego zaangażowania środków finansowych czy osobowych. Należy przy tym zaznaczyć, że zwykle przeszerzenie archiwum w poszukiwaniu konkretnie oznaczonego orzeczenia i wyodrębnienie go ze zbioru dokumentów, niewiążące się z dodatkowymi trudnościami i nieangażujące dodatkowych środków, jest zwykłą czynno-

⁴⁴ Tj. Dz.U. 2015, poz. 1036 ze zm.

ścią, a żądanie wydania kserokopii konkretnie oznaczonej decyzji administracyjnej czy orzeczenia co do zasady jest przykładem informacji prostej. Trzeba nadmienić, że w takim przypadku organy nie mogą żądać od wnioskodawcy wykazania interesu prawnego lub faktycznego, co wynika wprost z treści art. 2 ust. 2 u.d.i.p.

A *contrario*, informacja będzie miała charakter przetworzonej, jeżeli w chwili złożenia wniosku podmiot zobowiązany nie dysponuje gotową informacją, a uzyskanie żądanej wymaga podjęcia dodatkowych czynności, np. sporządzenia zestawień, zbiorów czy sprawozdań lub dokonania obliczeń. W doktrynie jasno wskazuje się, że informacja przetworzona wymaga istotnego zaangażowania intelektualnego podmiotu, który ją przygotowuje⁴⁵, co w rezultacie ma doprowadzić do „wytworzenia nowej jej jakości w postaci analizy, opracowania itp.”⁴⁶. Z kolei dokonywanie w treści dokumentu drobnych zmian lub pomijanie części jej fragmentów ze względu na ochronę prywatności to czynność czysto techniczna, która może przebiegać w zautomatyzowany sposób⁴⁷. Należy zatem podkreślić, że „samo [...] zanonimizowanie wnioskowanych do udostępnienia orzeczeń administracyjnych nie stanowi przetworzenia informacji wynikającej z tych orzeczeń, a jedynie jej przekształcenie, dlatego stanowi ona informację prostą”⁴⁸. Dlatego też wyroków, w których dokonano wykreślenia lub zaciemnienia danych osobowych nie można uznać za informację przetworzoną, a wobec tego dla ich pozyskania nie jest konieczne wykazanie, że jest to szczególnie istotne dla interesu publicznego⁴⁹.

Inaczej przedstawia się kwestia, gdy wnioskodawca zwraca się o udostępnienie bardzo dużej ilości wyroków, co może wiązać się ze sporym nakładem pracy po stronie podmiotu zobowiązanego do udzielenia informacji. Jak trafnie wskazuje Naczelny Sąd Administracyjny, „informacja wytworzona w ten sposób, pomimo iż składa się z wielu informacji prostych będą-

⁴⁵ M. Jabłoński, K. Wygoda, *Dostęp do informacji i jego granice*, Wrocław 2002, s. 137 i n.

⁴⁶ M. Jaśkowska, *Dostęp do...*, s. 227 i n.

⁴⁷ K. Olszowski, D. Rosłon, *Automatyczne wspomaganie anonimizacji orzeczeń sądowych*, „Kwartalnik Prawa Publicznego” 2012, nr 3, s. 191 i n.

⁴⁸ Wyrok NSA z dnia 9 sierpnia 2011 r., I OSK 977/11, Centralna Baza Orzeczeń Sądów Administracyjnych.

⁴⁹ Odmiennie: wyrok NSA z dnia 21 maja 2010 r., I OSK 299/10, Centralna Baza Orzeczeń Sądów Administracyjnych.

cych w posiadaniu organu, powinna być uznana za informację przetworzoną, bowiem powstały w wyniku wskazanych wyżej działań zbiór nie istniał w chwili wystąpienia z żądaniem o udostępnienie informacji publicznej⁵⁰. Za takie orzecznictwo uznaje m.in. występowanie z wnioskiem o udostępnienie informacji publicznej w postaci sygnatur spraw dotyczących konkretnego zagadnienia prawnego, które były rozpatrywane przez wskazany sąd na przestrzeni danego okresu. W takim przypadku koniecznym staje się przegląd wszystkich akt oraz utworzenie zbioru wyroków dotyczących danej tematyki, co z kolei jest „połączone z zaangażowaniem w pozyskanie wymienionej informacji publicznej odpowiedniej ilości środków osobowych”⁵¹.

To podmiot zobowiązany winien wykazać, że wnioskodawca w istocie ubiega się o udostępnienie informacji przetworzonej, której przygotowanie wiąże się z nakładem środków finansowych lub dodatkowym zaangażowaniem intelektualnym pracowników, „w szczególności gdy wymaga to analizowania całego zasobu posiadanych dokumentów w celu wybrania tylko tych, których oczekuje wnioskodawca”⁵², co z kolei może negatywnie wpłynąć na organizację pracy całej placówki. Wnioskodawca zaś powinien uzasadnić, w jakim zakresie udzielenie informacji przetworzonej jest szczególnie istotne z punktu widzenia interesu publicznego. W kontekście prawa dostępu do informacji przyjmuje się, że „interes publiczny istnieje wówczas, gdy uzyskanie określonych informacji mogłoby mieć znaczenie z punktu widzenia funkcjonowania państwa, np. w konsekwencji usprawniałoby działanie jego organów”⁵³. Zatem odmowę udzielenia informacji publicznej przetworzonej można uznać za uzasadnioną w sytuacji, w której z całokształtu okoliczności konkretnej sprawy wynika, że udostępnienie informacji nie przyczyni się w żadnym stopniu do poprawy funkcjonowania ani organu zo-

⁵⁰ Wyrok NSA z dnia 9 sierpnia 2011 r., I OSK 792/11, Centralna Baza Orzeczeń Sądów Administracyjnych.

⁵¹ Wyrok WSA we Wrocławiu z dnia 16 października 2014 r., IV SA/Wr 506/14, *niepubl.*; wyrok WSA we Wrocławiu z dnia 9 października 2014 r., IV SA/Wr 423/14, *niepubl.* oraz wyrok WSA we Wrocławiu z dnia 15 stycznia 2014 r., IV SA/Wr 543/13, Centralna Baza Orzeczeń Sądów Administracyjnych.

⁵² Wyrok NSA z dnia 9 sierpnia 2011 r., I OSK 977/11, Centralna Baza Orzeczeń Sądów Administracyjnych.

⁵³ Wyrok WSA w Warszawie z dnia 18 kwietnia 2013 r., II SA/Wa 209/13, Centralna Baza Orzeczeń Sądów Administracyjnych.

bowiązanego do jej udzielenia, ani ogólnego systemu administracji publicznej. Kierowanie wniosku o udostępnienie informacji przetworzonej, której udzielenie nie jest szczególnie istotne dla interesu publicznego, podobnie jak występowanie wielokrotnie z tym samym zapytaniem, należy traktować jako nadużycie prawa⁵⁴, które nie zasługuje na ochronę.

VI.

W świetle powyższych rozważań wypada raz jeszcze podkreślić, że w demokratycznym państwie prawnym to jawność powinna być regułą, a tajemnica wyjątkiem⁵⁵. Nowelizacja u.d.i.p. z 7 listopada 2014 r. wyeliminowała wątpliwości co do tego, czy treści orzeczeń sądów należy uznać za informację publiczną.

Niemniej z uwagi na fakt, że dostęp do informacji publicznej podlega ograniczeniom między innymi przez wzgląd na ochronę prywatności osób fizycznych, niezbędne jest zanonimizowanie udostępnianego wyroku. Wykreślenie lub zaciemnienie danych osobowych jest prostą czynnością techniczną, niewymagającą zaangażowania intelektualnego, wobec czego nie mamy do czynienia z informacją przetworzoną.

Trzeba jednak odnotować, że w niektórych przypadkach wykreślenie lub zaciemnienie danych osobowych, a nawet odmowa udostępnienia wyroku, nie stanowi skutecznej ochrony prywatności, co stawia organ zobowiązany do udzielenia informacji w patowej sytuacji. Jako przykład należy wskazać przywołany wcześniej kazus, kiedy to już sama odmowa udostępnienia treści wyroku karnego stanowi dla wnioskodawcy pewną informację. Stąd uregulowania wymaga luka prawna, pozwalająca podmiotom zainteresowanym pozyskać informację o osobach, których dane osobowe zgromadzone zostały w Krajowym Rejestrze Karnym, co pozostaje w sprzeczności z intencją racjonalnego ustawodawcy, ponieważ poza podmiotami wskazanymi w art. 6 ustawy o Krajowym Rejestrze Karnym powyższe dane może uzyskać każdy, ale wyłącznie we własnej sprawie.

⁵⁴ A. Knopkiewicz, *O nadużyciu prawa do informacji publicznej*, „Państwo i Prawo” 2004, z. 10, s. 74.

⁵⁵ T. Górzyńska, *Geneza i rozwój...*, s. 11.

Reasumując powyższe rozważania, możliwość zapoznania się z aktualną linią orzeczniczą i interesującymi zagadnieniami prawnymi ma kluczowe znaczenie dla realizacji zasady transparentności życia publicznego, a także wpływa na jakość stosowania prawa, zwiększa świadomość prawną społeczeństwa oraz może przyczynić się do budowania zaufania do organów władzy publicznej i poprawy relacji w stosunkach obywatel-państwo⁵⁶.

Należy zauważyć, że sądy same dostrzegają potrzebę realizowania zasady jawności i przejrzystości życia publicznego, co jest zjawiskiem zasługującym na aprobatę. Przejawia się to w aktywności sądów w zakresie zamieszczania zanonimizowanych wyroków na portalach internetowych (bazy orzeczeń), przez co są one dostępne szerokiemu gronu odbiorców i nie ma potrzeby kierowania wniosku o ich udostępnienie. Wyszukiwanie wyroków jest możliwe w oparciu o kryteria przedmiotowe (sygnaturę sprawy, hasła tematyczne lub datę wydania orzeczenia), a nie dane osobowe stron lub uczestników postępowania. Pozwala to na uznanie, że osoba korzystająca z sądowych baz orzeczeń jest zainteresowana treścią uzasadnienia, danym zagadnieniem prawnym lub wykładnią określonych przepisów prawa, a nie informacjami dotyczącymi konkretnej osoby fizycznej, które mogłyby stanowić ingerencję w jej prawo do prywatności.

Literatura

- Drachal J., *Dostęp do informacji publicznej w praktyce wydziałów informacji sądowej sądów administracyjnych*, [w:] *Dostęp do informacji publicznej – rozwój czy stagnacja: Materiały z konferencji zorganizowanej 6 czerwca 2006 r. w Warszawie*, Warszawa 2008.
- Drachal J., *Prawo do informacji publicznej w świetle wykładni funkcjonalnej*, [w:] *Sądownictwo administracyjne gwarantem wolności i praw obywatelskich 1980–2005*, red. J. Góral, R. Hauser, J. Trzciński, Warszawa 2005.
- Durczak-Żochowska S., *Udostępnienie wyroku nakazowego oraz nakazu karnego w świetle ustawy o dostępie do informacji publicznej oraz k.p.k. – uwagi na tle orzecznictwa sądów administracyjnych i powszechnych*, „Zeszyty Naukowe Sądownictwa Administracyjnego” 2013, nr 3 (48).

⁵⁶ Uchwała NSA z dnia 9 grudnia 2013 r., sygn. akt I OPS 7/13, Centralna Baza Orzeczeń Sądów Administracyjnych.

- Górzyńska T., *Geneza i rozwój prawa do informacji*, [w:] *Prawo informacji. Prawo do informacji*, red. nauk. W. Góralczyk Jun., Warszawa 2006.
- Górzyńska T., *Prawo do informacji i zasada jawności administracyjnej*, Kraków 1999.
- Jabłoński M., Wygoda K., *Dostęp do informacji i jego granice*, Wrocław 2002.
- Jabłoński M., *Udostępnienie informacji publicznej w formie wglądu do dokumentu*, Wrocław 2013.
- Jaśkowska M., *Dostęp do informacji przetworzonej*, [w:] *Sądownictwo administracyjne gwarantem wolności i praw obywatelskich 1980–2005*, red. J. Góral, R. Hauser, J. Trzeciński, Warszawa 2005.
- Jaśkowska M., *Pojęcie informacji publicznej i jej rodzaje*, „Kwartalnik Prawa Publicznego” 2012, nr 3.
- Kamiński I.C., *Swoboda wypowiedzi w orzeczeniach Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w Strasburgu*, Kraków 2006.
- Knopkiewicz A., *O nadużyciu prawa do informacji publicznej*, „Państwo i Prawo” 2004, z. 10.
- Olszowski K., Rosłon D., *Automatyczne wspomaganie anonimizacji orzeczeń sądowych*, „Kwartalnik Prawa Publicznego” 2012, nr 3.
- Szustakiewicz P., *Dostęp do informacji na podstawie ustawy o dostępie do informacji publicznej*, [w:] *Obywatelskie prawo do informacji*, red. T. Gardocka Warszawa 2008.